

JUSTITSMINISTERIET

Folketinget
Uddannelses- og Forskningsudvalget
Christiansborg
1240 København K

Dato: 21. december 2021
Kontor: Databeskyttelseskontoret
Sagsbeh: Camilla Andersen
Sagsnr.: 2021-0032/24-0001
Dok.: 2252108

Besvarelse af spørgsmål nr. 50 (Alm. del) fra Folketingets Uddannelses- og Forskningsudvalg

Hermed sendes besvarelse af spørgsmål nr. 50 (Alm. del), som Folketingets Uddannelses- og Forskningsudvalg har stillet til justitsministeren den 10. december 2021. Spørgsmålet er stillet efter ønske fra Bertel Haarder (V).

Nick Hækkerup

/

André Dybdal Pape

Slotsholmsgade 10
1216 København K.

T +45 3392 3340
F +45 3393 3510

www.justitsministeriet.dk
jm@jm.dk

Spørgsmål nr. 50 (Alm. del) fra Folketingets Uddannelses- og Forskningsudvalg:

”Hvad er ministerens kommentar til de kliniske institutlederes opråb i Altinget den 23. august 2021, hvor de forudser, at ”store forskningsprojekter stopper, fondsmillioner må betales tilbage osv.”, fordi fortolkningen af GDPR og ønsket om datasikkerhed er blevet et monster, der ”uden sammenligning udgør det største problem for dansk forskning”, herunder også lifescience-satsningen og registerforskningen? Der henvises til Altinget <https://www.altinget.dk/sundhed/artikel/ledere-af-kliniske-institutter-gdpr-bureaukra-ti-truer-danmarks-status-som-forskningsnation>”

Svar:

Justitsministeriet har til brug for besvarelsen af spørgsmålet indhentet en udtalelse fra Datatilsynet, der har oplyst følgende:

”Forskningsområdet er reguleret af flere forskellige regelsæt, herunder reglerne i databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Når man foretager forskning, hvori der behandles personoplysninger, skal man – som ved behandling af personoplysninger på andre områder – sikre sig det fornødne behandlingsgrundlag. I den forbindelse kan nævnes databeskyttelseslovens § 10, stk. 1, som har følgende ordlyd:

”§ 10. Oplysninger som nævnt i databeskyttelsesforordningens artikel 9, stk. 1, og artikel 10 må behandles, hvis dette alene sker med henblik på at udføre statistiske eller videnskabelige undersøgelser af væsentlig samfundsmæssig betydning, og hvis behandlingen er nødvendig af hensyn til udførelsen af undersøgelserne.”

Bestemmelsen giver således en meget vid adgang til at behandle, herunder indsamle, personoplysninger, hvis behandlingen sker med henblik på forskning.

Reglerne i databeskyttelseslovens § 10 om behandling af oplysninger til statistiske eller videnskabelige formål har i det væsentlige samme indhold som de tidligere gældende regler i persondataloven. Det samme gør sig gældende i forhold til reglerne om dataansvar, dataminimering mv., som er omtalt i den omhandlede artikel.

Datatilsynet er opmærksom på de nævnte problemstillinger i artiklen og arbejder derfor på at udfærdige vejledningsmateriale målrettet forskningsområdet, jf. nærmere herom nedenfor.

Det er dog samtidig tilsynets opfattelse, at den omstændighed, at området tillige er reguleret af en række regler i anden lovgivning, udgør en væsentlig medvirkende årsag til de bekymringer, der er opstået i forskningsverdenen. Datatilsynet kan i den forbindelse pege på, at der i de almindelige bemærkninger til forslaget til databeskyttelsesloven (lovforslag L 68 2017/18, pkt. 2.3.6.3.) er anført følgende:

”Forskningsmæssig og statistisk behandling af oplysninger, herunder personoplysninger – dvs. personoplysninger i gængs forstand såvel som personoplysninger indeholdt i eller afledt af biologisk materiale (f.eks. blod) – er reguleret i lovgivning på flere forskellige ressortområder. Sådant behandling vil fremadrettet være reguleret bl.a. i lov om Danmarks Statistik, lov om videnskabs-etisk behandling af sundhedsvidenskabelige forskningsprojekter, sundhedsloven og altså databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven.

Det vurderes hensigtsmæssigt at foretage et eftersyn af den samlede lovgivning på området. Der vil derfor blive taget initiativ til nedsættelse af en tværministeriel arbejdsgruppe, som kan se på lovgivningen på området med inddragelse af bl.a. Datatilsynet. Det er målsætningen, at lovgivningen skal være sammenhængende, og at den skal sikre en høj beskyttelse af personoplysningerne samtidig med, at den understøtter behovet for at være let at forstå og anvende for såvel borgere som udøvere af forskning og statistik.”

Datatilsynet og Sundhedsministeriet har indledt et samarbejde om udfærdigelse af vejledninger på forskningsområdet. Arbejdet forventes at udmønte sig i en række vejledende tekster om emner, som efter Datatilsynet og Sundhedsministeriets erfaring kan give anledning til tvivl i forbindelse med forskningsprojekter mv. inden for sundhedsområdet. Det er således hensigten, at teksterne skal hjælpe til at skabe mere klarhed om reglerne på en række områder, herunder samspillet mellem databeskyttelsesreglerne og mere specifikke regler på sundhedsområdet.

Datatilsynet har endvidere i forbindelse med tilsynets vejledningsarbejde taget kontakt til Uddannelses- og Forskningsstyrelsen og har i den forbindelse bl.a. modtaget bidrag og input fra universiteterne.

I det videre arbejde med vejledning på forskningsområdet vil der blive inddraget yderligere interessenter med henblik på at få nærmere belyst, i hvilke sammenhænge der konkret kan opstå tvivl om reglerens anvendelse.”

Behandling af data er en grundlæggende forudsætning for bl.a. forskning. Databeskyttelsesreglerne må – uanset deres legitime formål om at beskytte det enkelte menneskes ret til privatliv – ikke blive hindrende for, at der kan udføres forskning, som vi alle har gavn af.

Blandt andet derfor har Justitsministeriet – ud over Datatilsynets vejledningsarbejde på området – igangsat et tværministerielt arbejde vedrørende forskning og statistik med inddragelse af bl.a. Sundhedsministeriet, Uddannelses- og Forskningsministeriet, Indenrigs- og Boligministeriet samt Datatilsynet. I arbejdet skal der i lyset af de seneste års erfaringer med databeskyttelsesforordningen og databeskyttelsesloven ses på udfordringer på tværs af lovgivningen på området.

Der henvises i øvrigt til Sundhedsministeriets besvarelser af 9. september 2021 af spørgsmål nr. 1554 og 1557 (Alm. del) fra Folketingets Sundhedsudvalg.